

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 164g/2019

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 8 alin. (2) lit. c) și
254¹ alin. (2) din Codul fiscal

CHIȘINĂU

7 octombrie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 13 septembrie 2019,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 7 octombrie 2019 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolelor 8 alin. (2) lit. c) și 254¹ alin. (2) din Codul fiscal, ridicată de dl Dan Țurcanu, reprezentant al S.R.L. „Taxi Service Plus”, în dosarul nr. 3-883/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 13 septembrie 2019 de către dna judecător Viorica Dodon, de la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 11 octombrie 2018, inspectorii fiscali au efectuat un control operativ la o unitate de transport a societății cu răspundere limitată „Taxi Service Plus”, care efectua cursa de transport de pasageri Cojușna-Chișinău în mod regulat. Ca urmare a acțiunilor de control întreprinse, inspectorii fiscali au întocmit actul de control nr. 1-819324, în care au constatat încălcarea prevederilor articolelor 8 alin. (2) lit. c) din Codul fiscal și a punctelor 14 literele m) și g) și 15 litera b) din Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje.

4. Pe 29 noiembrie 2019, Direcția Generală Administrare Fiscală a municipiului Chișinău a emis decizia de sancționare nr. 129/2270, prin care a amendat S.R.L. „Taxi Service Plus”. S.R.L. „Taxi Service Plus” a contestat decizia de sancționare în fața Serviciului Fiscal de Stat. Pe 21 februarie 2019 contestația a fost respinsă ca nefondată.

5. S.R.L. „Taxi Service Plus” a contestat în instanța de judecată actul de control nr. 129/2270 din 29 noiembrie 2018 și decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 52 din 21 februarie 2019.

6. Pe 13 iunie 2019, dl Dan Țurcanu, care reprezintă interesele S.R.L. „Taxi Service Plus”, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 8 alin. (2) lit. c) și 254¹ alin. (2) din Codul fiscal.

7. Prin încheierea din 9 septembrie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea unei sesizări la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 53 Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

9. Prevederile relevante ale Codului fiscal, adoptat prin Legea nr. 1163 din 24 aprilie 1997, sunt următoarele:

Articolul 8 Drepturile și obligațiile contribuabilului

„[...]”

(2) Contribuabilul este obligat:

[...]”

c) să țină contabilitatea conform formelor și modului stabilit de legislație, să întocmească și să prezinte Serviciului Fiscal de Stat și serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale dările de seamă fiscale prevăzute de legislație, să asigure integritatea documentelor de evidență în conformitate cu cerințele legislației, să efectueze încasările bănești în numerar prin intermediul echipamentelor de casă și de

control, respectând reglementările aprobate de Guvern, inclusiv Lista genurilor de activitate al căror specific permite efectuarea încasărilor bănești în numerar fără aplicarea mașinilor de casă și de control;

[...]"

Articolul 254¹

Nerespectarea reglementărilor din domeniul transporturilor auto de călători. Neeliberarea biletelor de călătorie

„[...]

(2) Efectuarea de către agentul transportator a transporturilor auto de călători prin servicii regulate în trafic urban, suburban, interurban, raional sau internațional fără emiterea și/sau raportarea biletelor (bilet – bon de casă emis de mașina de casă și de control sau document de strictă evidență cu preț fixat, confecționat în mod tipografic sau electronic, ce confirmă dreptul la călătorie al persoanei, încheierea contractului de transport rutier între operatorul de transport rutier/întreprindere și persoane, precum și faptul asigurării obligatorii a persoanei) și/sau biletelor de bagaje (bilet de bagaje – bon de casă emis de mașina de casă și de control cu memorie fiscală sau document de strictă evidență cu preț fixat, confecționat în mod tipografic sau electronic, ce confirmă plata și primirea bagajelor pentru transport, precum și faptul asigurării obligatorii a bagajelor) se sancționează cu amendă de la 5000 la 15000 de lei aplicată agentului transportator.”

10. Prevederile relevante ale Codului transporturilor rutiere, adoptat prin Legea nr. 150 din 17 iulie 2014, sunt următoarele:

Articolul 49

„Operatorii de transport rutier/întreprinderile care efectuează operațiuni de transport rutier au următoarele obligații:

[...]

s) să asigure îmbarcarea persoanelor din localitățile unde sunt autogări numai de pe teritoriul autogărilor, **cu excepția transportului rutier în trafic local și municipal**, respectând prevederile prezentului cod, iar din localitățile unde nu există autogări – numai din stațiile publice, iar în lipsa acestora (cu condiția includerii localității în graficul de circulație) – din locurile care să asigure securitatea persoanelor transportate;

[...]"

11. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 204

Călătoria fără bilet de călătorie

„[...]

(7) Omiterea eliberării pe traseu a biletului de călătorie în transportul urban în comun ori în transportul rutier de persoane prin servicii regulate de către conducătorul mijlocului de transport sau de către persoana responsabilă de taxarea călătoriei se sancționează cu amendă de la 12 la 18 unități convenționale.

[...]"

12. Prevederile relevante ale Regulamentului transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 28 iulie 2006, sunt următoarele:

„[...]”

14. Echipajul este obligat:

[...]

g) să verifice prezența și conformitatea biletelor de călătorie și de transportare a bagajelor;

[...]

m) la autogări (stațiile auto), să efectueze îmbarcarea pasagerilor cu bilete, să elibereze bilet fiecărui pasager îmbarcat pe parcurs și să facă înscrierile respective în borderoul de evidență a biletelor.

15. Echipajului i se interzice:

[...]

b) să transporte pasageri fără bilete;

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că articolele 8 alin. (2) lit. c) și 254¹ alin. (2) din Codul fiscal permit sancționarea persoanei pentru comiterea unei încălcări fiscale, în lipsa vinovăției, contrar dispozițiilor articolului 21 din Constituție, care garantează principiul prezumției nevinovăției. Mai mult, autorul excepției consideră că normele contestate nu respectă exigențele previzibilității și calității legii, garantate de dispozițiile articolului 23 din Constituție. În opinia autorului excepției, aceste deficiențe determină sancționarea agentului de transport acuzat de comiterea faptei de neeliberare a biletelor de călătorie, în lipsa obligației sale legale de verificare a respectării procedurii de eliberare a biletelor de transport.

14. În fundamentarea opiniei sale, autorul excepției invocă faptul că, potrivit articolului 64 alin. (3) din Codul transporturilor rutiere, pe teritoriul autogărilor vânzarea biletelor se face doar la casele de bilete sau prin intermediul terminalelor speciale. Mai mult, potrivit punctelor 14 și 15 din Regulamentul transportului auto de călători și bagaje, obligația verificării deținerii și a verificării conformității biletelor de călătorie, precum și obligația respectării interdicției transportării pasagerilor în lipsa biletului de călătorie îi revine echipajului unității de transport. În aceste condiții, autorul excepției susține că este incorectă sancționarea agentului transportator pentru efectuarea transporturilor fără emiterea și/sau raportarea biletelor. În acest sens, autorul excepției invocă existența în Codul contravențional a faptei de omitere a eliberării biletului de călătorie de către conducătorul mijlocului de transport sau de către persoana responsabilă de taxarea călătoriei, fapt care, în opinia sa, exclude răspunderea juridică a agentului de transport în baza articolului 254¹ alin. (2) din Codul fiscal.

15. Așadar, având în vedere cele menționate *supra*, autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că articolele contestate încălcă articolele 21 și 23 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul fiscal, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl Dan Țurcanu, care reprezintă interesele societății cu răspundere limitată „Taxi Service Plus”, în dosarul nr. 3-883/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul cărui i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

19. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 8 alin. (2) lit. c) și 254¹ alin. (2) din Codul fiscal, care reglementează obligația contribuabilului de a ține contabilitatea cu respectarea formelor și a modului stabilit de legislație, precum și care sancționează încălcarea fiscală referitoare la efectuarea transporturilor fără emiterea și/sau raportarea biletelor.

20. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că normele contestate sunt contrare articolelor 21 și 23 din Constituție, care garantează prezumția de nevinovăție și posibilitatea persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

21. Curtea observă că articolele 8 alin. (2) lit. c) și 254¹ alin. (2) din Codul fiscal stabilesc, pe de o parte, obligația contribuabilului de a ține contabilitatea conform formelor și modului stabilit, iar pe de altă parte, sancțiunea pentru comiterea faptei de efectuare a transporturilor fără emiterea și/sau raportarea biletelor. Curtea constată că în timp ce dispozițiile articolului 8 alin. (2) lit. c) stabilesc o obligație valabilă pentru toți contribuabilii, indiferent de tipul de activitate realizat, dispozițiile articolului 254¹ alin. (2) se referă la activitatea de transport auto de persoane fără emiterea și/sau cu încălcarea regulilor de raportare a biletelor de transport. Potrivit acestei norme din urmă, subiect al încălcării fiscale este agentul transportator care, în sensul punctului 9 din Regulamentul privind transporturile auto de călători și bagaje, este persoana care prestează servicii de transport public contra plată.

22. În continuare, Curtea observă că, în sensul articolului 204 alin. (7) din Codul contravențional, reprezintă contravenție fapta de omitere a eliberării biletului de călătorie în transportul rutier de persoane prin servicii regulate. Deși, la o primă vedere, s-ar părea că între normele Codului fiscal și cele ale Codului contravențional există o suprapunere în privința sancționării încălcării regimului de transport auto de persoane, Curtea observă că, în realitate, între acestea există o deosebire importantă. Astfel, efectuând o interpretare rezonabilă, Curtea constată că, spre deosebire de dispozițiile contestate ale Codului fiscal, dispozițiile invocate din Codul contravențional stabilesc răspunderea conducătorului mijlocului de transport sau a persoanei responsabile de taxarea călătoriei, căreia îi revine în mod nemijlocit obligația verificării deținerii de către pasageri a biletelor de călătorie, precum și obligația respectării interdicției

transportării pasagerilor în lipsa biletului de călătorie. Pe de altă parte, articolul 254¹ alin. (2) din Codul fiscal sancționează agentul transportator pentru încălcarea obligației sale de a efectua încasările bănești în numerar prin intermediul echipamentelor de casă și de control, așa cum i-o impune articolul 8 alin. (2) lit. c) din Codul fiscal. Așadar, Curtea reține că aceste categorii de subiecte poartă răspundere juridică în mod separat, în baza normelor diferite ale Codului contravențional sau ale Codului fiscal. Prin urmare, Curtea constată că interpretarea rezonabilă a legilor exclude orice dubiu care ar putea apărea în procesul aplicării normelor contestate.

23. *In fine*, în vederea consolidării raționamentelor sale, Curtea menționează că a analizat în jurisprudența sa anterioară constituționalitatea dispozițiilor contravenționale și vamale care stabileau răspunderea întreprinderilor și a persoanelor responsabile din cadrul acestora pentru comiterea uneia și a aceleiași fapte (a se vedea Decizia nr. 6 din 19 ianuarie 2017). Așadar, având în vedere jurisprudența sa anterioară, precum și faptul că nu există niciun motiv pentru reconsiderarea propriei jurisprudențe, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinarea sa în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a articolelor 8 alin. (2) lit. c) și 254¹ alin. (2) din Codul fiscal, ridicată de către dl Dan Țurcanu, în dosarul nr. 3-883/2019, aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

*Chișinău, 7 octombrie 2019
DCC nr. 108
Dosarul nr. 164g/2019*